

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรยาโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 25)

การศึกษา คือการสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จะมีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการทำงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากความจำเป็น ด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิตที่จะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านและสำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อวิถีดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกันการศึกษายังมีบทบาทและความจำเป็นมากขึ้นด้วย การศึกษาจะช่วยให้ทุกคนมีชีวิตที่ดีมีความสุข (พนม พงศ์ไพบูลย์ : www.moe.go.th/main2/article-panom/index.htm)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ระบบบัณฑิตศึกษา นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนากำลังคนของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงบทบาทของการศึกษา เพื่อให้สามารถเป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพควบคู่กับการเป็นแหล่งระดมแสวงหา สร้างและเผยแพร่ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (ชุติพันธ์ แสงหิรัญ 2537 : 23-24)

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา เป็นครั้งแรกในปี 2538 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยเปิดสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยเป็นสาขาแรก และต่อมาได้เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปัจจุบันมีสาขาวิชาระดับปริญญาโท/เอก ดังนี้ ระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย สาขาวิชาเทคโนโลยีพอลิเมอร์ ฟิสิกส์พอลิเมอร์ และเคมีประยุกต์ และระดับปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีพอลิเมอร์ และวิธีวิทยาการวิจัย สำหรับหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตดังกล่าว ได้รับการปรับปรุงทั้งตัวหลักสูตรและรายวิชาให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้เรียน หน่วยงานและสังคม ท่ามกลางการแข่งขันการจัดการศึกษาระดับมหาบัณฑิต ทางด้านวิทยาศาสตร์ในภาคใต้ของสถาบันการศึกษาท้องถิ่น และจากส่วนกลางที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงได้จัดทำหลักสูตรให้มีทางเลือกมากขึ้น โดยเปิดหลักสูตร แผน ก แบบ ก 1 ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ แผน ก แบบ ก 2 ศึกษางานรายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ และ แผน ข ศึกษางานรายวิชาและทำสารนิพนธ์ ปรากฏว่านักศึกษาให้การตอบสนองต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตตลอดมา การที่นักศึกษายังคงเข้าศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดมานั้น อาจเนื่องมาจาก แรงจูงใจต่าง ๆ ดีกว่าสถาบันอื่น ๆ เช่น ที่ตั้งของวิทยาเขตที่เป็นศูนย์กลางชุมชน ความต้องการของสังคมที่เรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คณาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา ค่าลงทะเบียนเรียน และค่าใช้จ่ายต่ำ เป็นต้น

ในภาวะการแข่งขันในวงการอุดมศึกษาระดับชาติ การบริการให้การศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของสถาบันต่าง ๆ การประกันคุณภาพการศึกษา และสถานการณ์บ้านเมืองและเศรษฐกิจตกต่ำใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ เป็นต้น ล้วนแล้วเป็นสภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษา แรงจูงใจอะไรที่ผู้สมัครใช้ในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นคำถามของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่ต้องการหาคำตอบ ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่โดยตรงของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคนหนึ่งที่ได้รับผิดชอบหน่วยบัณฑิตศึกษาคณะฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของแรงจูงใจดังกล่าวนี้เพื่อทราบ และใช้เป็นข้อเสนอเทศในการเตรียมแผนเปิดรับนักศึกษามหาบัณฑิตคณะฯ ตลอดจนเป็นข้อมูลใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับมหาบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล

จากข้อคิดเห็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ควรจะศึกษาถึงเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต ซึ่งความมุ่งหวังของแต่ละคนอาจจะเกิดจากแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต ทุกสาขาวิชา ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากผู้สมัครเข้าศึกษา ในปีการศึกษา 2548
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต ทุกสาขาวิชา ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากนักศึกษาที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2544-2547
3. เพื่อทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และบุคคลที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และวิธีการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาคณะฯ เพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไปให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเอง ด้านหลักสูตร ด้านสถาบัน และด้านสังคม

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้สมัครเข้าศึกษาใน 4 สาขาวิชา ปีการศึกษา 2548 ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย สาขาวิชาเทคโนโลยีพอลิเมอร์ สาขาวิชาฟิสิกส์พอลิเมอร์ และสาขาวิชาเคมีประยุกต์
2. นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ทั้ง 4 สาขาวิชา ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งกำลังศึกษา ในปีการศึกษา 2544-2547 ได้แก่ สาขาวิชาเทคโนโลยีพอลิเมอร์ สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย สาขาวิชาฟิสิกส์พอลิเมอร์ และสาขาวิชาเคมีประยุกต์

ประชากร

ประชากรเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้สมัครเข้าศึกษาใน 4 สาขาวิชาของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 29 คน แบ่งตามสาขาวิชา ดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่สมัครเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2548 จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวน
1. วิธีวิทยาการวิจัย	9
2. เทคโนโลยีพอลิเมอร์	5
3. ฟิสิกส์พอลิเมอร์	7
4. เคมีประยุกต์	8
รวม	29

2. นักศึกษามหาบัณฑิต ทั้ง 4 สาขาวิชา ของคณะฯ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2544-2547 จำนวน ทั้งหมด 51 คน แบ่งตามสาขาวิชา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรนักศึกษามหาบัณฑิตที่ศึกษาในปีการศึกษา 2544-2547 จำแนกตามสาขาวิชา และปีการศึกษา

สาขาวิชา	ปีการศึกษา				รวม
	2544	2545	2546	2547	
1. วิธีวิทยาการวิจัย	-	-	6	-	6
2.เทคโนโลยีพอลิเมอร์	1	4	16	11	32
3.ฟิสิกส์พอลิเมอร์	-	-	5	4	9
4.เคมีประยุกต์	-	-	-	4	4
รวม	1	4	27	19	51

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 : สำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในปีการศึกษา 2548 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเหตุผลการเลือกเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวนทั้งหมด 41 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับความสำคัญ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2544 – 2547 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเหตุการณ์เลือกเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวนทั้งหมด 41 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับความสำคัญ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	แรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับแรงจูงใจอื่น ๆ ที่ชักนำให้เข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประมวลและคัดแปลงเป็นข้อคำถามในงานวิจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตข้อคำถามและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหา (Content) ที่ต้องการศึกษา
3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
4. นำแบบสอบถามไปใช้กับนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
5. นำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากผู้ที่สมัครเข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 29 คน และเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาบัณฑิตในปีการศึกษา 2544 – 2547 จำนวน 51 คน
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามตัวแปรและหาค่าร้อยละ (Percentage) ตัวแปรอิสระ
2. หาค่าเฉลี่ย (X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เพื่อทราบเหตุผลผลการเลือกเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การศึกษาโดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

เกณฑ์การประเมินคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจ

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแรงจูงใจ มีเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50-5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50-4.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50-3.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50-2.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00-1.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าต่างๆ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 ค่าความถี่ (Frequency)
- 2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (Nosussis,1990 : หน้า 86)

2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

(อ้างถึงในบุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2537 :47)

นิยามศัพท์

1. แรงจูงใจในการศึกษาต่อ หมายถึง แรงกระตุ้น สิ่งเร้าในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านตนเอง ด้านหลักสูตร ด้านสถาบัน และด้านสังคม
2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยทุกสาขาวิชาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. ระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาต่าง ๆ ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจที่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาในอนาคต
3. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเชิงลึกต่อไป